

Opetus- ja kulttuuriministeriö
kirjaamo
kirjaamo@minedu.fi

ASIA: Hallituksen esitys Suomen Akatemiaa koskevan lain muuttamisesta

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laista Suomen Akatemiaa koskevan lain muuttamisesta ja luonnoksesta Suomen Akatemiaa koskevan asetuksen muuttamisesta. Muutoksia esitetään Suomen Akatemian hallinnollista asemaa, tehtäviä sekä tieteellisiä toimikuntia koskeviin pykäliin.

Yliopistojen ja tutkimusalan henkilöstöliitto YHL ry esittää seuraavaa

Akatemian hallitukseen tarvitaan henkilöstön edustaja

Työelämään vaaditaan joustoja ja työuria vaaditaan jatkamaan. Työelämän hyvinvointitekijöitä kuitenkin kurjistetaan jatkuvasti. Vaikutusmahdollisuuksien puute tai niiden kaventaminen eivät edesauta hyvinvointia. Katsomme, että Suomen Akatemian hyvä henkilöstöpolitiikka edellyttää henkilöstön edustajan hallituksessa. Uusi organisaatio vaatii sisäänajokauden ja kaikki yhteistyö ja keskustelun lisääminen ovat tarpeen muutostilanteessa. Tämä on hyvää muutosjohtamista.

Päätökset, joita Akatemian hallitus tekee, vaikuttava työntekijöiden työhön. Jo lakiesityksessä vuonna 2014 perustelut henkilöstön edustuksen tarpeettomuudesta hallituksessa ovat erikoiset ja henkilöstön asemaa aliarvioivia. Suomen Akatemia on valtion virasto ja sen tulee noudattaa valtion henkilöstöpolitiikkaa. Tieto välittyy parhaiten, kun henkilöstöllä on osallistumismahdollisuus hallituksen työskentelyyn. Tieteellisten toimikuntien puheenjohtajien vakuutettiin kuulemistilaisuudessa olevan tyytyväisiä läsnä- ja puheoikeuteen hallituksessa. Henkilöstölle ei suoda edes tätä mahdollisuutta. Lainvalmistelusta puuttuu myös tasa-arvon toteutumisen perustelut. Työelämän tasa-arvoa tämä esitys ei ainakaan paranna. Toimihenkilökeskusjärjestö STTK antoi lausunnossaan 2014 näkemyksen, että Suomen Akatemian hallituksen ja Strategisen tutkimuksen neuvoston kokoonpanossa tulee ottaa huomioon tasa-arvolain määräykset.

Lakiehdotuksessa vuonna 2014 todettiin, että "valtion virastojen ja laitosten hallituksissa ja johtokunnissa on lähes säännönmukaisesti myös henkilökunnan edustus". Suomen Akatemian hallituksen toimenkuvaa pidettiin silloin poikkeuksellisena, joten henkilöstön edustus haluttiin jättää sen ulkopuolelle. Vaikka Akatemian hallituksen päätöksenteko kohdistuu valtaosin strategiaan tiedepoliittisiin ja tutkimusrahoituskysymyksiin, niin yhteistoimintalain vastainen toimintatapa ja poikkeaminen valtionhallinnon henkilöstöpoliittisesta linjasta eivät ole perusteltuja. Suomen Akatemian hallituksen kaikilla päätöksillä on vaikutusta myös henkilöstöön, eikä Akatemia voi poiketa lain mukaisesta tiedottamisvelvollisuudestaan.

Suomen Akatemian toimielinten kokoonpanossa tulee ottaa huomioon se, mitä laissa naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986) on säädetty. Jos henkilöstön edustus jätetään pois hallituksesta, katsomme, että se on vastoin yhteistoimintalakia ja valtion henkilöstöpoliittista linjausta. Vaikka tässä lakiesityksessä ei oteta kantaa asiaan, pyydämme, että asiaa arvioidaan tämän lakimuutoksen yhteydessä uudelleen.

Helsingissä 12.12.2017

Yliopistojen ja tutkimusalan henkilöstöliitto YHL ry

Satu Henttonen
puheenjohtaja

Elisa Hyytiäinen
varapuheenjohtaja

